

**THE RISK FACTORS OF ACUTE DIARRHOEA IN CHILDREN
LESS THAN FIVE YEARS OF AGE UTHAITHANI PROVINCE**

SARAWADEE MAKMEE

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF SCIENCE (EPIDEMIOLOGY)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY**

2007

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

ปัจจัยเสี่ยงต่อโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันในเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จังหวัดอุทัยธานี
(THE RISK FACTORS OF ACUTE DIARRHOEA IN CHILDREN LESS THAN FIVE YEARS
OF AGE UTHAITHANI PROVINCE)

ศราวดี มากมี 4737129 SIEP/M

วท.ม. (วิทยาการระบาด)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : วินัย รัตนสุวรรณ, พ.บ., ศ.ม.(ระบาดวิทยา), Cert.clinical
fellowship in infectious disease., ปิยนิตย์ ธรรมภรณ์พิลาศ, พ.บ., ศ.ม., วว.ระบาดวิทยา,
วิศิษฐ์ ฉวีพจน์กำจร., วท.บ., สพ.บ., ศ.ม.(สาธารณสุขทั่วไป)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันใน
เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี โดยวิธี case-control study ประชากรกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี อาศัยอยู่ใน
จังหวัดอุทัยธานีติดต่อกันอย่างน้อย 6 เดือน ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 405 ราย แบ่งเป็นกลุ่มศึกษา 135 ราย
กลุ่มเปรียบเทียบ 270 ราย โดยทำการคัดเลือกจาก ผู้ป่วยที่มารับบริการที่สถานีอนามัย ในจังหวัดอุทัยธานี
ดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 มิถุนายน – 30 กันยายน 2549 โดยผู้วิจัย และทีมงาน ทำการสัมภาษณ์ผู้ดูแล
เด็ก บิดา มารดาหรือญาติ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการศึกษา สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงวิเคราะห์

ผลการศึกษาเมื่อวิเคราะห์ตัวแปรเดี่ยวโดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และความหนักแน่นของ
ความสัมพันธ์ พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ได้แก่ ปัจจัยด้านการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม คือการกำจัดขยะ และการกำจัดน้ำเสีย น้ำทิ้ง และปัจจัยด้าน
พฤติกรรมอนามัยของผู้ดูแลเด็กได้แก่ การป้อนอาหารเด็กด้วยมือ และการล้างมือให้เด็กก่อนรับประทาน
อาหาร เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรเชิงซ้อนแยกชั้นตัวแปรเพศพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเกิดโรคอุจจาระ
ร่วงเฉียบพลัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในเด็กเพศชายได้แก่ ปัจจัยด้านการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมคือ การกำจัด
น้ำเสีย น้ำทิ้ง และในเด็กเพศหญิง ได้แก่ ปัจจัยด้านการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม คือ การกำจัดขยะ และการกำจัด
น้ำเสีย น้ำทิ้ง และปัจจัยด้านพฤติกรรมอนามัยของผู้ดูแลเด็ก ได้แก่ การล้างมือให้เด็กก่อนรับประทานอาหาร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา การปรับปรุงสภาพบ้านที่อยู่อาศัยและสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผู้เลี้ยง
ดูเด็ก ที่มีพฤติกรรมอนามัยที่ถูกต้อง ยังคงเป็นแนวทางที่สามารถป้องกันการเกิดโรคอุจจาระร่วงในเด็กได้
รวมทั้งหน่วยงานด้านสาธารณสุข และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสนับสนุนการให้สุขศึกษา
ประชาสัมพันธ์ การเยี่ยมบ้านอย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนและแนะนำแนวทางปฏิบัติ
ที่ถูกต้อง เพื่อเป็น กระบวนการที่จะนำไปสู่การมีทัศนคติ และแนวทางปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการป้องกัน
โรคอุจจาระร่วงต่อไป

THE RISK FACTORS OF ACUTE DIARRHOEA IN CHILDREN LESS THAN FIVE YEARS OF AGE UTHAITHANI PROVINCE

SARAWADEE MAKMEE 4737129 SIEP/M

M.Sc.(EPIDEMIOLOGY)

THESIS ADVISOR : WINAI RATASUWAN, M.D. (Hons), M.P.H.
(EPIDEMIOLOGY), Cert. CLINICAL FELLOWSHIP IN INFECTIOUS DISEASES.,
PIYANIT THARMAPHORNPILAS..M.D., MPH., Dip Thai Brd Pre Med
(EPIDEMIOLOGY), WISIT CHAVEEPOJNKAMJORN., B.Sc., D.V.M., M.P.H.(PUBLIC HEALTH).

ABSTRACT

The present study aimed at investigating the factors related to acute diarrhoea in children less than five years of age. The case-control research design was employed. The sample consisted of 405 children younger than five years old who had resided in Uthaithani Province for at least six months. Of the total number of subjects, 135 were children who had diarrhoeal disease and attended the OPD in Public Health Center in Uthaithani Province. Another 270 subjects selected from healthy children were controls. Data were collected from June 1, 2006 to September 30, 2006. The interviewing team, consisting of the researcher and a trained assistant, interviewed fathers, mothers, relatives, or caregivers of the children using the structured questionnaire. Data were analyzed by means of descriptive statistics and analytical statistics (Chi-square, t-test, and multiple logistic regression analysis).

As for the findings, univariate analysis by Chi-square test, odds ratio and 95% confidence interval for OR revealed that the factors significantly related with risk of acute diarrhoea were environmental sanitation factors (improper garbage disposal and improper drainage of waste water), behavior factors of child care-givers (feeding food by hand and children's hands washing before eating). Multivariate analysis by multiple logistic regression stratified by sex of children found that the factors significantly related to risk of acute diarrhoea were improper waste water drainage in male children, improper garbage disposal, improper waste water drainage and children's hands washing before eating in female children.

It is recommended that improvement of home and sanitation and good hygienic behaviors of child care-givers are important ways to protect children from diarrhoea. Thus, related agencies and organizations, including the public sector and local administrative bodies, should provide adequate health education material and advise the community on good practice to prevent diarrhoeal illness. One effective method may be through regular home visits.

KEY WORD: ACUTE DIARRHOEA / CHILDREN LESS THAN FIVE YEARS OF AGE

65 pp.